

Sysmän kunta
kirjaamo@sysma.fi

Viite: Lausuntopyyntö 26.9.2025

Asia: Pietilänvuoren ranta-asemakaava kaavaehdotus, Sysmä

Pietilänvuoren ranta-asemakaava on edennyt ehdotusvaiheeseen. Suunnittelualue sijaitsee Sysmän keskustasta noin 12 km länsiluoteeseen. Ranta-asemakaavan muutos koskee kolmea palstaa tiloista Pietilä 781-414-3-178 sekä Saaristo 781-414-3- 203. Suunnittelualueen pinta-ala on n. 16 ha.

Pyydettyinä lausuntonaan Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo esittää 27.5.2025 päivätystä kaavaehdotuksesta seuraavaa.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Alueen muinaisjäännostiedot ovat ajan tasalla. Museo suoritti suunnittelualueen tarkastuksen virkatyönään keväällä 2025 (*T. Kuljukka 2025: Maastotarkastusraportti, Pietilänvuoren ranta-asemakaava, Sysmä*). Tarkastuksessa ei tehty havaintoja muinaismuistolain (295/1963) suojaamista kohteista. Tarkastuksessa löytynyt, Pietilän tilaa sen koillispuolella rajaava kiviaita (muinaisjäännosrekisterin tunnus *Pietilä 1* 1000056105) luokiteltiin statukseltaan *muu kohteeksi* ja se on huomioitu ehdotuksen kaavamääräyksessä (RA/s): ...*Vanha kiviaita on säilytettävä*. Edellä esitetyn perusteella museo toteaa, ettei kaavahankkeelle ole olemassa esteitä arkeologisen kulttuuriperinnön kannalta. Museon suorittaman maastotarkastuksen raportti on kuitenkin syytä liittää osaksi kaava-aineistoa hankkeeseen liittyvänä selvityksenä.

Rakennettu kulttuuriperintö ja maisema

Museo on kaavan valmisteluvaiheeseen antamassaan lausunnossa todennut, ettei suunnittelualue sijaitse rakennetun kulttuuriympäristön tai maiseman arvoalueella. Kaava-alueella ei sijaitse selvityksissä tunnistettua maakunnallisesti tai paikallisesti arvokasta rakennusperintöä. Museo on kiinnittänyt huomiota Pietilän tilaan, joka on kaavoittajalle toimitetun kartta-aineiston mukaan sijainnut paikallaan jo 1860-luvulta lähtien, mahdollisesti jo aikaisemminkin. Tilakeskuksen alueella on pääarakennuksen lisäksi useita eri-ikäisiä talous- ja piharakennuksia, joista on kaavaselostuksessa valokuvia. Pietilän tilakeskukselle osoitettu merkintä RA/s määräyksineen ollaan siirtämässä myös uuteen ranta-asemakaavaan, ja kiinteistön kaavamääräys mahdollistaisi paitsi loma-asumisen, myös tulevaisuudessa vakituisen asumisen. Lausunnossa museo on edellyttänyt tilakeskuksen rakennushistoriallisten arvojen tarkempaa selvittämistä inventoimalla. Museon näkemyksen mukaan saadun tiedon perusteella voidaan

arvioida ranta-asemakaavan muutoksen vaikutuksia rakennuskantaan ja maisemaan, sekä pystytään tarkemmin määrittelemään alueeseen ja rakennuskantaan kohdistuvat suojelumerkinnot.

Kaavaselostuksessa on valokuvia kiinteistön rakennuksista, mutta varsinaista inventointia ei ole laadittu. Kiinteistölle on kaavaehdotuksessa annettu merkintä RA/s ja määräyksen mukaan kyseessä on *loma-asuntojen korttelialue, joka on myös perinnetila*. [...] *Uudis- ja korjausrakentaminen tulee sopeuttaa jo olevaan rakennuskantaan. Vanhat rakennukset on pyrittävä säilyttämään. Vanha kiviäitä on säilytettävä.* Vastineraportissa todetaan, että päärakennuksessa tapahtuneet muutokset sekä talousrakennusten huono kunto eivät anna tarvetta suojelumääräyksille. Museo huomauttaa, että rakennettuun kulttuuriympäristöön kohdistuvien muutosten ja niistä mahdollisesti aiheutuvien arvojen heikkenemisen arviointi kuuluu lakisääteisesti museoviranomaiselle. Museo pitää hyvänä asiana aluemerkinntä antamista Pietilän tilalle. Esitetty kaavaratkaisu määräyksineen jättää kuitenkin epäilyn, ettei tilan rakennushistoriallisia arvoja ole tunnistettu ja näin ollen niiden säilyminen jää maanomistajan hyvän tahdon varaan.

Alueen kulttuurihistoriallisten arvojen turvaamiseksi museo edellyttää seuraavaa:

- Pietilän tilan kaavamääräystä RA/s on tarkennettava seuraavasti: *Aluesuojelumerkintä. Perinnetila, joka on merkittävä osa maisemaa. Olemassa olevan perinnetilaan kuuluvat rakennukset tulee pyrkiä säilyttämään. Uudisrakentaminen tulee sopeuttaa perinnetilan rakennuskantaan. Korjausrakentamisessa tulee säilyttää perinnetilan rakennusten ominaispiirteet. Rakennuksiin kohdistuvissa luvanvaraisissa toimenpiteissä museoviranomaiselle tulee antaa mahdollisuus ottaa kantaa niiden kulttuurihistorialliseen arvoon.*

Museolla ei ole muuta huomautettavaa Pietilänvuoren ranta-asemakaavan kaavaehdotukseen.

Lahden museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo

tutkimuspäällikkö	Liisa Koskelainen
arkeologi	Esko Tikkala
rakennustutkija	Sanni Hujanen

Tiedoksi: Museovirasto, Hämeen ELY-keskus